

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

(для студентів 1 курсу заочної форми навчання
спеціальностей 6. 070101 «Транспортні технології»,
6. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»)

Харків - 2009

**Культурологія: Методичні рекомендації до виконання
контрольних робіт**

КУЛЬТУРОЛОГІЯ: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт (для студентів 1 курсу заочної форми навчання спеціальностей б. 070101 «Транспортні технології», б. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій») / Укл. Рябченко О.Л., Жванко Л.М., Фесенко Г. Г., Яцюк М.В.– Харків: ХНАМГ, 2009. – 28 с.

Укладачі: к. і. н., доц. О.Л. Рябченко,
к. і. н., доц. Л.М. Жванко,
к. філос. н., доц. Г.Г. Фесенко,
к. і. н., доц. М.В. Яцюк.

Рецензент: к. і. н., доц. В.П. Бурмака

**Рекомендовано кафедрою історії та культурології,
протокол № 1 від 27 серпня 2009 р.**

ПОЯСНЕННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Ці методичні вказівки є завданнями і рекомендаціями до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання, яка є письмовою формою опрацювання головних проблем курсу «Культурологія». Крім того, вони покликані удосконалити систему перевірки й оцінки рівня знань студентів-заочників. Під час підготовки завдань укладачі виходили з сучасних вимог до оптимізації різних форм навчального процесу.

Перед тим, як розпочати відповідати на завдання і запитання тестової програми, студентам слід уважно ознайомитися з ними. Завдання рекомендуємо виконувати у такій послідовності:

1.	<i>Титульний аркуш</i>	
2.	Відповісти письмово на два теоретичні запитання до всього курсу.	(до 5 стор. на кожне питання)
3.	Виконання тестових завдань до всього курсу.	
4.	Опрацювання наукової літератури ЗМ 1. 2.	(до 10 стор.)
5.	Список використаної літератури	

ПРОГРАМА З КУРСУ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

**ЗМ 1.1. Суспільно-політичне життя і творча діяльність
(Західноєвропейський культурний регіон)**

1. Специфіка культурологічного знання.
2. Первісна культура та її особливості.
3. Культура Стародавнього Сходу.
4. Антична культура.
5. Європейський культурний регіон у структурі світової культури.

**ЗМ 1.2 Суспільно-політичне життя і творча діяльність
(Український світопростір)**

6. Витоки української культури.
7. Культура Київської Русі.
8. Культура України героїчної доби (XIV –XVIII ст.).
9. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.).
10. Новітня українська культура.

СКЛАД КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківська національна академія міського господарства

Кафедра історії і культурології

Контрольна робота з курсу «культурологія»

**Виконала студентка I курсу
(заочної форми навчання)**

Групи ТС

Факультету менеджменту

**(Прізвище, ім'я та по-
батькові)**

Перевірив:

Канд. і. наук, доцент

**(Прізвище, ім'я та по-
батькові)**

ХАРКІВ – 2009

Завдання 1

Відповісти письмово на два теоретичні запитання

(варіант вибрати відповідно до останньої цифри залікової книжки)

**ЗМ 1.1. Суспільно-політичне життя і творча діяльність
(Західноєвропейський культурний регіон)**

1. Сучасне розуміння категорії „культура”, її сутність , структура та функції.
2. Характеристика первісних форм релігійних вірувань.
3. Палеолітичне мистецтво, його синкретичний характер, перші здобутки.
4. Досягнення культури народів давньої Месопотамії та Стародавнього Єгипту.
5. Епос про Гільгамеше – видатна пам’ятка культури.
6. Наука, література і мистецтво в Стародавній Греції.
7. Наука і освіта як чинники розвитку європейської культури.
8. Релігія в структурі європейської культури.
9. Мистецтво в структурі європейської культури.
10. Основні художні течії XIX ст.

**ЗМ 1.2. Суспільно-політичне життя і творча діяльність
(Український світопростір)**

1. Стародавні археологічні культури на українських землях. Трипільська культура.
2. Міфологія української землі. Язичництво.
3. Виникнення слов’янської писемності. Школа, освіта.
4. Соціальні світи Київської Русі.
5. Освіта і наука в українській духовності (XVI - XVIII ст.)
6. Виникнення і розвиток книгодрукування в Україні.
7. Джерела й основні риси українського бароко.
8. Меценатство в Україні (К.Острозький, Г.Гулевичівна, П.Могила, І.Мазепа).
9. Репресії царизму проти української культури (к. XVIII – поч. XXст.)
10. Українська культура в перші десятиліття радянської влади: культурне піднесення 1920-х років і „Розстріляне відродження”.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ:

- ▣ Обравши для письмової відповіді два теоретичні запитання, студент-заочник повинен розібратися із їх сутністю. Для цього необхідно уважно прослухати запропонований лекційний курс, ґрунтовно опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. На основі отриманих таким шляхом знань треба скласти план відповіді на кожне із запитань. Щодо правильності зазначеної роботи можна дізнатися на консультації, які проводить викладач.
- ▣ У викладі тієї чи іншої проблеми необхідно уникати декларативності й необґрунтованих повторів. При написанні роботи необхідно уникати «книжних» формулювань та фраз, потрібно намагатися викладати текст своїми словами. Це мобілізує студента і вимагає від нього творчої активності, самостійного узагальнення вивченої літератури, вміння логічно викласти матеріал, формується власна точка зору на проблеми, що досліджуються.
- ▣ Слід уникати типових недоліків: відхід від теми, слабкий зв'язок однієї думки з іншою, безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих же фраз, логічні огріхи, невміння розподілити текст на окремі абзаци. Практика доводить, що не всім студентам вдається правильно побудувати речення, вміло використовувати службові слова, що дозволить надати викладеному матеріалу чіткість та завершеність, користуватися такими термінами – «таким чином», «отже», «відповідно», «перш за все», «потім», «по-перше», «по-друге» тощо. Необхідно звернути увагу й на ці моменти.
- ▣ При написанні роботи слід пам'ятати, що абзаци є, немов би, «цеглинками» єдиного цілого. Абзац, як правило, маркує початок нової думки, а іноді має роз'яснювальний характер. Абзац може складатись з декількох, а іноді й з одного речення, але в будь-якому випадку характерною його ознакою є виклад однієї проблеми. Правильне та вміле

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

використання абзаців дозволить досягти логічної єдності тексту, найбільш обґрунтованої та доказової аргументації і в цілому покращить його сприйняття.

- ▣ Використання цитат, фактів, цифрових даних можливе лише за умови обов'язкового посилання на джерела та наукову літературу. Цитування не може бути безсистемним, воно повинно мати на меті посилання на авторитетні думки, підкреслювати також власні роздуми студента чи протиставити їх іншій точці зору.

Рекомендації до оформлення тексту:

- ▣ У вступі до кожного з питань (до 0,5 стор.) необхідно обґрунтувати актуальність теми, визначити хронологічні й просторові межі дослідження, а також мету висвітлення поставленого питання.
- ▣ В основній частині викладають головні положення відповіді. У кінці кожного розділу необхідно зробити висновки. Для того, щоби зробити власні висновки, слід врахувати суперечності, які виявилися в опрацьованій літературі, і, спираючись на джерела, спробувати вирішити поставлену проблему. Тільки співставлення джерел дають більш-менш зрозумілу картину того чи іншого краєзнавчого явища.
- ▣ У висновках (до 0,5 стор.) необхідно підвести підсумки, з проведеного дослідження. Узагальнюють основні поняття, розглянуті в роботі, й наводять логічні висновки.
- ▣ Список використаної літератури має складатися не менш як з 3 - 5 найменувань, використаних при підготовці до висвітлення обраного питання. Список слід подавати за українською абеткою.

Зразок складання бібліографічного покажчика:

а) Книга одного автора:

Попович М. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. -К.: АртЕк, 2001. – 728 с.

б) Книга без зазначення автора:

Культурологія. Історія мирової культури: Учебник для вузов / Под. ред. проф. А.Н.Марковой. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998. – 600 с.

в) Багатотомне видання:

Давня історія України: В 2 т. - К.: Либідь, 1995. - Т. 2. - 220 с.

г) стаття часопису:

Ісаєвич Я. Освітній рух в Україні XVII ст.: східна традиція і західні впливи // Київська старовина. – 1995. - №1. – С. 2 – 9.

Посилання на інтернет-ресурси:

Історія українського одягу.- Режим доступу

<http://costum.ukr-pol.com/index-2-4.html>

Завдання 2

Тестові завдання

1. Де і коли вперше виникає слово „культура”?
  - Єгипет
  - Греція
  - Рим
  - Індія
  - Китай
  - V ст. до н.е
  - IV ст. до н.е
  - III ст. до н.е
  - II ст. до н.е
  - I ст. до н.е

2. Яке його первісне значення?
  - Виховання
  - Освіта
  - Обробіток землі
  - Поклоніння богам

3. Розкрийте поняття „самобутність культури”.

4. Ідеалом якої доби була людина, яка узгоджувала за допомогою розуму свої потреби і дії з вимогами природи?
  - Відродження
  - Просвітництва
  - Середньовіччя
  - Античності

5. У чому вбачав сутність культури І.Кант?
  - у філософській свідомості
  - у естетичній свідомості
  - у моральній свідомості

6. Хто і коли вперше вживає слово „культура” для позначення духовного світу людини? _____

7. Виберіть ознаки „неолітичної революції”:
  - оволодіння вогнем
  - поява релігії
  - перехід до виробляючого господарства
  - приручення коня
  - оволодіння гончарним ремеслом
  - винайдення технології плавлення металів
  - поява наскальних малюнків

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

8. Ким, коли і в якій країні вперше були досліджені пам'ятки палеолітичного живопису?

---

9. Де і коли виникли цивілізації Месопотамії?

- між річками Янцзи і Хуанхе	- у	III тис. до н.е.
- в долині річки Ніл	- у	IV тис. до н.е.
- між річками Інд та Ганг	- у	II тис. до н.е.
- у межиріччі Тигру та Євфрату	- у	I тис. до н.е.

10. Яка давня цивілізація володіла досконалою системою водопроводу та каналізації, якої не мала жодна інша стародавня культура?

- Хараппська	- Єгипетська
- Критська	- Китайська

11. Головною структуроутворюючою ланкою античного суспільства є:

- Місто	- толос
- Поліс	- періпетр

12. Коли з'являються перші ознаки самостійності й оригінальності матеріальної культури Греції?

- до XII ст. до н.е.	- до V ст. до н.е.
- до VII ст. до н.е.	- до VI ст. до н.е.

13. Що стало найважливішим досягненням античного періоду у давньогрецькій культурі

- становлення системи освіти
- виникнення театру
- виникнення епічної поезії
- проведення Олімпійських ігор.

14. Назвіть ім'я відомого римського культурного діяча, який розвинув і довів латинську мову до літературного рівня:

- Марк Порцій Катон	- Горацій Квінт Флакк
- Марк Туллій Цицерон	- Публій Вергілій Марон

Зазначте роки його життя, сферу діяльності і найвідоміші твори

---

15. Коли і де з'явилися перші університети?

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

16. Хто із українських вчених був ректором Болонського університету?

Ю. Котермак
І.Вишенський

П.Русин
М.Смотрицький

Коли _____

17. Визначте головні стилі середньовічної європейської архітектури:

-Бароко	- романський
-Готичний	- ампір
-Рококо	- класичний

18. Кого вважають першим гуманістом Італії?

- Данте Аліг'єрі	- Піко делла Мірандолу
- Франческо Петрарку	- Томазо Кампанеллу
- Джованні Боккаччо	- Леона Альберті

19. Які три імені уособлюють Високе Відродження?

_____
_____
_____

20. Хто із ушавлених діячів епохи Відродження працював над спорудженням святині католицького світу – Собором Святого Петра у Римі?

- Філіппо Брунеллескі	- Мікеланджело Буонаротті
- Леонардо да Вінчі	- Рафаель Санті
- Донателло	- Сандро Ботічеллі

21. Назвіть основні принципи реформації

_____
_____
_____
_____

22. Які землеробські племена на території України вважаються найбільш ранніми?

- Черняхівські	- Трипільські
- Зарубинецькі	- Пеньківські

Визначте хронологічні рамки цієї археологічної культури

_____
_____

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

23. Коли і ким вперше були досліджені пам'ятки трипільської культури?

---

24. За якого князя відбулося офіційне хрещення Русі?

- Аскольда	- Ярослава
- Володимира	- Ольги

У якому році? _____

25. Який Бог займав перше місце у пантеоні княжої доби?

- Дажбог	- Перун
- Мокоша	- Стрибог

Які функції він виконував?

---

26. Навести факти, які свідчать про широке розповсюдження писемності серед населення Київської Русі:

---

27. Початок кам'яного культового будівництва у Києві пов'язується з побудовою князем _____ у _____ рр.

- Церкви Богородиці	- Михайлівського золотоверхого собору
- Софії Київської	- Успенського собору

1. Первістком книгодрукування в Україні вважається книга І. Федорова:

- „Азбука”	- „Хронологія А. Римші”
- „Апостол”	- „Острозька Біблія”

Де і коли вона була надрукована _____

2. Статут якої братської школи було покладено в основу діяльності всіх братських шкіл?

- Луцької	- Львівської
- Київської	- Галицької

Як він називався? _____

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

Які педагогічні принципи пропагував?

- вводилося застосування тілесних покарань;
- обмежувалося застосування тілесних покарань;
- на почесних місцях рекомендувалося садовити багатих учнів;
- на почесних місцях рекомендувалося садовити найкращих учнів;
- для вчителя всі учні мали бути рівними - і бідні, і багаті;
- до дітей знаті вчитель мав ставитися з більшою повагою.

3. Який навчальний заклад учні називали „матір’ю бідного студента”?

- Острозьку академію
- Львівську братську школу
- Києво-Могилянську академію
- Харківський колегіум

4. На чий кошти у 1615 році на Подолі у Києві було засноване Київське Богоявленське братство – найбільш масове з усіх українських братств?

- П.Могили
- Г.Гулевичівни
- П.Сагайдачного
- Г.Острозької

5. З ім’ям якого видатного культурного діяча України пов’язане заснування Києво-Могилянського колегіуму? _____

Назвіть дату його заснування:

- 1615 р.
- 1631 р.
- 1632 р.

Які події в історії освіти пов’язані з двома іншими датами?

_____

_____

6. Назвіть відомого українського вченого і громадського діяча, який домогся згоди царського уряду на заснування університету у Харкові.

- Т.Ф. Осиповський
- П.П. Гулак-Артемівський
- В.Н. Каразін
- Г.Ф. Квітка-Основ’яненко

У якому році відбулося відкриття цього університету _____

7. Хто із видатних українських мислителів світового масштабу вважається засновником українознавства у світовій науці?

- Т.Шевченко
- М.Грушевський
- М.Драгоманов
- В.Вернадський

Який журнал він почав випускати в організованій ним вільній українській друкарні у Женеві? _____

Коли? _____

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

8. В основу яких музеїв лягли великі зібрання живопису:

- родини Терещенків

_____

родини Ханенків

_____

9. Хто із художників є засновником українського народного стилю?

- С.Васильківський
- М.Самокиш
- Г.Нарбут
- П.Левченко

10. Котрий із композиторів є основоположником української класичної музики?

- М.Леонтович
- М.Лисенко
- С.Людкевич
- М.Вербицький

11. Хто із видатних вчених став першим президентом Української Академії наук?

- А.Кримський
- М.Грушевський
- В.Вернадський
- Д.Багалій

12. В якій області проявився талант?

- 1. В.Стуса - український народний розпис
- 2. Б.Лятошинського - література
- 3. О.Довженка - музика
- 4. К.Білокур - кіно

13. Приведіть у відповідність прізвища діячів культури з їхніми творами:

- 1. О.Довженко - „В окопах Сталінграда”
- 2. Г.Тютюнник - „Вир”
- 3. Л.Костенко - „Мандрівне серце”
- 4. В.Некрасов - „Зачарована Десна”

14. Поясніть значення термінів і понять:

- національне Відродження
- _____
- _____

- націоналізм _____

_____

-українська національна ідея

_____

_____

Завдання 3

Історія культури в українській історіографії. ЗМ 1. 2.

Виконати за вказаною методикою роботу над науковою літературою (*варіант вибрати відповідно до останньої цифри залікової книжки*)

1. Багалій Д.І. Історія Слобідської України

▣ Розділ 11. Освіта. – С.188 – 202.

2. Ісаєвич Я.Д. Освітній рух в Україні XVII ст.: східна традиція і західні впливи // Київська старовина. – 1995. - №1. – С.2 – 9.

3. Кравченко В. Університет для України // Схід / Захід. – 2005. – Вип. 7. – С.120 – 166.

▣ Історичний контекст. - С.120 – 133.

4. Кравченко В. Університет для України // Схід / Захід. – 2005. – Вип. 7. – С.120 – 166.

▣ Василь Назарович Каразін. - С. 133 – 140.

5. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.

▣ Розділ II. §3. Релігія, міфологія і культури. – С.40 – 56.

8. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.

▣ Розділ IV. §4. Церква й освіта. – С.170 – 190.

9. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.

▣ Розділ VI. §2. Новий «культурний ландшафт» України. – С.308 – 323.

10. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.

▣ Розділ VIII. §4. Культурне піднесення 20-х років. – С.587 – 606.

11.Сарбей В.Г. Етапи формування української національної самосвідомості (кінець XVII – початок XX ст.) // Український історичний журнал. – 1993. - №7-8. – С.3 – 16.

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

12. Степовик Д.В. Українське мистецтво першої половини ХІХ століття. – К.:Мистецтво, 1982. – 191 с.

▣ Розділ 1. Архітектура і скульптура зрілого класицизму. – С.12 – 34.

13.Таланчук П. Українське та світова культура // Пам'ять століть. – 2008. - №1-2. – С.259 – 288.

▣ Славетні особистості українського кореня. - С. 267 – 285.

14.Щербаківський В. Українське мистецтво. – К.: Либідь, 1995. – 288 с.

▣ Стаття «Церковна архітектура». – С.104 – 115.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОПРАЦЮВАННЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Вивчення курсу «Культурологія» передбачає особливі вимоги до самостійної роботи над науковими розвідками, оволодіння навичками поглибленого вивчення текстів видатних істориків і культурологів.

Працюючи над науковою літературою, рекомендується спочатку познайомитися з відповідним розділом навчальної програми, прочитати відповідний теоретичний розділ навчального посібника, конспект лекції. Після цього необхідно звернути увагу на загальну характеристику джерела (автор, повна назва книги або брошури, місце і рік видання, видавництво), його структуру (прочитати підзаголовки, в яких відбито основні ідеї твору) і обсяг. Це дає можливість відразу скласти загальне уявлення про наукову розвідку, її зміст, визначити для себе план її опрацювання. Наступний етап в роботі над текстом - знайомство з переднім словом та вступом, якщо такі в ній є. З цього можна скласти більш повне уявлення про задум автора, мету його твору.

Робота з літературою в цілому вимагає знання соціокультурного контексту (історичних умов, конкретних обставин епохи тощо) проблем, що розглядаються автором. Необхідно також ознайомитися з науковим апаратом твору: посиланнями на джерела, додатками і т. ін.

Після попереднього ознайомлення з історичним твором слід перейти до наступного етапу в роботі – безпосереднього знайомства з текстом, аналізом проблем, які в ньому ставляться. У процесі читання рекомендується дотримуватися таких вимог: читати текст не поспішаючи, уважно, ретельно обмірковуючи його зміст, намагатися дістатися глибокого розуміння й засвоєння прочитаного, виділяючи найважливіше, найсуттєвіше. Особливу увагу слід звертати на ті текстуальні фрагменти, які виділені курсивом, жирним шрифтом, розрядкою. Таким чином підкреслюється значення важливих положень у роботі, ідей, думок автора. Не рекомендується

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

переривати читання в середині речення, абзацу, параграфу, тому що незакінчена думка не засвоюється.

Необхідно обов'язково прагнути до осмисленого читання, усвідомлення кожної фрази, важливим є перечитувати незрозуміле, шукати відповіді на запитання, що виникають у процесі читання, знаходити в тексті суть, головні думки та ідеї. Усвідомлене читання дозволить знайти відповіді на запитання про те, яке значення мають теоретичні положення твору в сучасні дні.

Не слід боятися труднощів, незрозумілих місць. Зустрівши складний за змістом абзац або параграф, необхідно перечитати важке місце вдруге, відмітити його, щоб пізніше до нього повернутися. Навички самостійної роботи накопичуються поступово і залишаються у свідомості в процесі підвищення політичного, загальноосвітнього і культурного рівня.

Осмислене читання сприяє не тільки розумінню, але й запам'ятовуванню прочитаного. Активне запам'ятовування матеріалу під час читання вимагає особливої психологічної установки (вольових зусиль) на запам'ятовування. Крім волі і установки на запам'ятовування, існує ще один спосіб, який полегшує роботу пам'яті, самоконтроль за тим, чи зрозуміло і як зрозуміло те чи інше положення автора.

Розглянувши основний зміст твору, можна переходити до кінцевого етапу самостійної роботи над ним – конспектування. Запис прочитаного дозволяє зрозуміти й точно сформулювати положення, засвоїти зміст твору. Записи організують, полегшують засвоєння матеріалу, активізують увагу, полегшують розумову працю.

Конспектування – це не механічне виписування цитат, а творчий процес засвоєння матеріалу. Всякий запис потребує попередньої переробки в свідомості тих думок, ідей, які планується занотувати. Осмислене конспектування не тільки допомагає засвоїти зміст твору, але і підвищує культуру мислення, знайомить з системою доказів, які застосовуються

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

видатними авторами. Без запису важко скласти цілісне уявлення щодо книжки. Записи полегшують виявлення її внутрішньої логіки, структури.

За великим рахунком, конспект – це індивідуальний навчальний посібник, створений самим студентом. Проте, він цілком виправдовує себе тільки в тому випадку, коли складений у результаті серйозної самостійної роботи над першоджерелом. Слід уникати простого переписування твору. Складений таким чином «конспект» занадто великий за обсягом, основні зусилля на його створення витрачаються на переписування першоджерела. До того ж через неможливість переписати всі положення книги, конспект, як правило, набуває безсистемного характеру, в ньому не виділено головне від другорядного.

Інша крайність – скорочені записи окремих положень, цитат, не пов'язаних одна з одною. При цьому самі цитати виписують не за ознакою їх змістовного навантаження, а за їх мовною блискучістю та іншими зовнішніми виявами. Такий формальний конспект – догматичний підхід до вивчення теми.

Конспект – це стисле викладення основних суттєвих питань, ідеї, проблем книги, статті, того чи іншого документа. Конспект є довідниковим матеріалом, який полегшує підготовку до семінарського заняття, заліку або іспиту. Він повинен послідовно охоплювати основні проблеми і напрямки вивченого матеріалу, обґрунтовувати основні положення за допомогою виписаних фактів, даних статистики і т. ін.

Існують деякі загальні методичні поради самостійної роботи з науковою літературою, а саме:

 до записів слід переходити тільки після того, як текст прочитано повністю, у свідомості чітко викреслено його логічний план, зрозумілі й засвоєні основні положення. Досвід показує, що до конспектування краще за все приступати не за першим читанням, а за повторним,

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

- ▣ кожен запис має починатися своєрідним паспортом, в якому наводиться повна назва конспектованого твору, автор, видавництво, рік видання, а також рік написання, якщо він не збігається з роком видання.
- ▣ якщо твір має декілька глав і розділів усередині кожної глави, то треба додержуватися в конспекті структури роботи, дослівно вписуючи назву глав і розділів. Заголовки слід виділяти.
- ▣ основні ідеї наукового твору мають бути викладені своїми словами. Треба конспектувати цілеспрямовано, заздалегідь уявляючи, які аспекти, положення роботи мають найбільше значення. Важливо робити лаконічні записи, виділяючи і записуючи тільки найсуттєвіше, опускаючи другорядні аргументи, деталі. Дуже роздутий конспект дає мало користі. Ним важко користуватися. Часто в ньому не легше розібратися, ніж у самій книзі. Та і часу на його прочитання треба витратити не менше, ніж удруге подивитися оригінал. Досвід підказує, що запис повинен бути за обсягом меншим за твір у 10-15 разів.
- ▣ важливе значення має продумане оформлення конспектів, їх акуратне оформлення. Записи доцільно робити в загальному зошиті, сторінки нумерувати, для того, щоб швидко знайти потрібний матеріал.
- ▣ конспект не повинен бути суцільним текстом. Необхідно поділити конспект відповідно до логічного плану тексту, його структури. Досягається розчленування шляхом використання запису уступами, коли одне положення відокремлюється від іншого: використовувати абзаци, червоні рядки.
- ▣ оформлення конспекту має бути чітким, наочним, забезпечувати зручність у користуванні ним.

**Культурологія: Методичні рекомендації до виконання
контрольних робіт**

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
письмової контрольної роботи студента**

№№ п/п	Вид завдання	Максимальна кількість балів
1	Розгорнута доповідь на кожне теоретичне питання	20/40
2	Правильна відповідь на тестові завдання	30
3	Опрацювання наукової літератури	30
4	Усього	100

Шкала перерахунку оцінок результатів контрольної роботи

Набрані бали	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	Відмінно - виконання лише з незначними помилками	A	} зараховано
81 – 89	Добре - вище середнього рівня з кількома помилками	B	
71 – 80		C	
61 – 70	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	
51 – 60		E	
31 – 50	Незадовільно - з можливістю повторного складання	FX	} не зараховано
0 – 30	Незадовільно – з обов’язковим повторним курсом	F	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники і навчальні посібники

1. Історія світової і української культури: Підручник для вищ. Закл. Освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.
2. Кордон М. В. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.
3. Культурологія. История мировой культуры: Учебник для вузов / Под. Ред. Проф. А.Н.Марковой. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998. – 600 с.
4. Культурологія: Уч. пособие / Авторы – составители Власенко О.И., Зайончковский Ю.В. – Харьков: Парус, 2006. – 512 с.
5. Попович М. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.
6. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота: Навч. Посібник. – К.: Центр навч. Літ-ри, 2004. – 392 с.

Додаткова література

1. Андрусак М. Гетьман Іван Мазепа як культурний діяч. – К.,1991.
2. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини ХУІІ-ХУІІІ ст. – К.,1988.
3. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.,1988.
4. Вейнберг И.П. Человек в культуре древнего Ближнего Востока. – М.,1986.
5. Виноградова Н.А., Каптерева Л., Стародуб Т.Х. Традиционное искусство Востока: Терминологический словарь. – М.,1997.
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. – Харків., 2005.
7. Высоцкий С.А. Древнерусские надписи Софии Киевской XI – XII вв. – К.,1966.
8. Винничук Л. Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. – М.,1988.
9. Гаспаров М.Л. Занимательная Греция. Рассказы о древнегреческой культуре. – М.,1995.
10. Гловацька К. Міфи давньої Греції. – Вид. 4-е, доп. – К.,1991.
11. Голованів С.О., Крижанівська В.В. Історія культури Стародавнього світу,

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

- Середніх віків та Відродження: Лекції для вищих навчальних закладів. – К.,1997.
- 12.Гуревич А.Я. Проблемы народной средневековой культуры. – М.,1981.
- 13.Гуревич А.Я. Культура и общество средневековой Европы глазами современников. – М.,1989.
- 14.Гуревич А.Я. Западноевропейская музыка в лицах и звуках: ХІІІ- первая половина ХХ века. – М.,1994.
- 15.Джорджо Вазари. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих эпохи Возрождения. – СПб.,1992.
- 16.Древние цивилизации. – М.,1990.
- 17.Елинек Ян. Большой иллюстрированный атлас первобытного человека. – 3-е изд. – Прага: АРТІЯ, 1985.
- 18.Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в ХУІ-ХУІІІ ст. – К.,1983.
- 19.Запаско Я.П. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. – К.,1960.
- 20.З порога смерті. Письменники України – жертви сталінських репресій / Упорядник О.Г. Мусієнко. – Вип. 1. – К., 1991.
- 21.Іванов В. Велич творця. Виповнюється 250 років від дня народження композитора Максима Березовського // Українська культура. – 1995. - № 9-10.
- 22.Іванов К.А. Трубадури, труверы и миннезингеры. – М.,1997.
- 23.Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури ХУІ-ХУІІІ ст. – К.,1996.
- 24.Ісаєвич Я. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – К.,1983.
- 25.Ісаєвич Я. Перші українські академії // Київська старовина. – 1998. - №6.
- 26.Ісаєвич Я.Д. Україна давня і нова: народ, релігія, культура. — Львів, 1996.
- 27.Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі ХІХ–ХХ століть. Соціально-політичний портрет. – К., 1993.

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

---

28. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. — К., 1995.
29. Касьянов Г., Даниленко В. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті рр.).—К., 1991.
30. Керам К. Боги, гробниці, учёные. - М.,1960.
31. Корнев В.И. Буддизм и его роль в общественной жизни стран Азии. - М.,1993.
32. Кручек О.А Становлення державної політики УРСР у галузі національної культури. — К., 1996.
33. Культурне відродження в Україні. — К., 1993.
34. Культура епохи Возрождения и Реформации. – М.,1981.
35. Культура епохи просвещения. – М.,1993.
36. Культуры мира. Энциклопедия для детей. - Т.21. – М.,2004.
37. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933.- К., 2001.
38. Литература и культура Древней Руси. – М.,1994.
39. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини ХІХ ст. — початку ХХ ст. — К., 1989.
40. Мастера классического искусства Запада. – М.,1993.
41. Микитась В. Давньоукраїнські студенти і професори. – К.,1994
42. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К.,1996.
43. Нариси історії української інтелігенції: У 3-х т. — К., 1994.
44. Національна культура в сучасній Україні — К., 1995
45. Николаева Т. Історія українського костюма.- К., 1996.
46. Нічик В.М. Петро Могила в духовній історії України. - К.,1997.
47. Немировский А.И. Мифы и легенды Древнего Востока. – М.,1994.
48. Ольденбург С.Ф. Культура Индии. – М.,1991.
49. Остешко Т.С. З історії літературно-мистецького життя в Україні за часів Центральної Ради // Український історичний журнал. – 1998. – №3.

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

- 50.Ревуненкова Н.Ф. Ренессансное свободомыслие и идеология Реформации. – М.,1988.
- 51.Рубльов О.С., Черненко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції 20-50-і рр. ХХ ст. — К., 1994.
- 52."Руська трійця" в історії суспільно-політичного руху і культури України. – К., 1987.
- 53.Рутенберг В.И. Титаны Возрождения. 2-е изд. – СПб.,1991.
- 54.Самосознание европейской культуры ХХ века. — М., 1991.
- 55.Семеникова Л.И. Цивилизации в истории человечества. – Брянск,1998.
- 56.Словарь искусств. – М.,1996.
- 57.Тайлор Э. Первобытная культура. – М.,1989.
- 58.Токарев С.А. Ранние формы религии.- М.,1990.
- 59.Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К.,1991.
- 60.Федас О. Український вертеп. – К.,1988.
- 61.Федченко П.М. Михайло Драгоманов. Життя і творчість. – К.; 1991.
- 62.Фрезер Д.Х. Золотая ветвь. – М.,1980.
- 63.Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. – К.,1988.
- 64.Чмихов М.О. Давня культура: Навч. посібник. – К.,1998.
- 65.Шип Н.А. Культурно-національне питання в Україні у ХІХ ст. // Український історичний журнал. – 1991. – № 3.
- 66.Юрчук В.І. Культурне життя в Україні у повоєнні роки: Світло й тіні. — К., 1995.

**Культурологія: Методичні рекомендації до виконання
контрольних робіт**

ЗМІСТ

Пояснення до контрольної роботи.....	3
Програма з курсу «Культурологія».....	4
Завдання 1. Теоретичні питання ЗМ1. 1, 2.....	6
Завдання 2. Тестові завдання ЗМ1. 1, 2	10
Завдання 3. Опрацювання наукової літератури. ЗМ1.2.....	16
Рекомендації до опрацювання наукової літератури.....	18
Критерії оцінювання.....	22
Рекомендована література.....	23

Культурологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

Навчальне видання

КУЛЬТУРОЛОГІЯ: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт (для студентів 1 курсу заочної форми навчання спеціальностей б. 070101 «Транспортні технології», б. 080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»)

Укладачі: Ольга Леонідівна Рябченко,
Любов Миколаївна Жванко,
Галина Григорівна Фесенко,
Микола Володимирович Яцюк

Редактор М. З. Аляб'єв

Верстка: І.В. Волосожарова

План 2009, поз. 283М

Підп. до друку 01.09.2009.	Формат 60*84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн. друк.арк. 1,2	Обл.- вид. арк. 1,5
Тираж 50 прим.	Зам №	

ХНАМГ, 61002, Харків, вул. Революції,12.
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ